

Dosarul nr.3ra-1206/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: C.Roșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M.Guzun, V.Buhnaci, L.Pruteanu)

Î N C H E I E R E

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Veaceslav Culaxiz împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prelabile, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală, ținând cont de majorarea salariului procurorului,

împotriva deciziei din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 1 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 16 august 2017, Veaceslav Culaxiz a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prelabile, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală, ținând cont de majorarea salariului procurorului.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a activat în organele procuraturii din 30 iulie 1979 până la 30 noiembrie 2001, având o vechime în muncă de procuror de 22 de ani.

Reclamantul a indicat că, începând cu 30 noiembrie 2001, fiind în funcție de procuror în Procuratura Generală, la atingerea vârstei de 50 ani, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80 % din salariu mediu lunar, potrivit funcției deținute, pensie pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu.

Astfel, cuantumul pensiei i-a fost calculat și ulterior, recalculat în mărime de 80 % din salariu mediu lunar potrivit funcției deținute, cu recalcularea acestuia la fiecare majorare a salariului mediu lunar a procurorului în funcție.

Veaceslav Culaxiz a menționat că, a dobândit dreptul de recalculare a pensiei la majorarea salariului de funcție al procurorului în exercițiu începând cu 30 noiembrie 2001 și a beneficiat de acest drept până la sfârșitul anului 2011.

Reclamantul a susținut că, de la 1 ianuarie 2013, salariul de funcție a procurorului a fost majorat cu 35 %, iar Casa Națională de Asigurări Sociale, din motive neîntemeiate, nu a efectuat recalcularea pensiei, lipsindu-l pe el de dreptul dobândit în anul 2001 - an de recalculare a pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 1 aprilie a fiecărui an.

Ca urmare, reclamantul a considerat că Casa Națională de Asigurări Sociale i-a încălcat grav dreptul de proprietate (pensie), dobândit anterior licit, prin aplicarea obligatorie pentru procurorii pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

A afirmat că, la 6 iulie 2017 s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, întru restabilirea sa în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei, în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție, în baza prevederilor Legii nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 și articolului XXIX din Legea nr. 152 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea actelor legislative. Însă, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. X-01/09 5991 din 19 iulie 2017 cererea prealabilă a fost respinsă, motivându-și soluția în baza prevederilor art. 33 al Legii din 14 octombrie 1998, și anume că, recalcularea pensiei se efectuează în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie, iar temei legitim de a recalcula pensia ca procuror din salariul majorat al procurorilor în exercițiu, nu este.

În drept, Veaceslav Culaxiz și-a întemeiat cererea de chemare în judecată în baza art. 45 a Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură (ajustată la Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului) și Legii nr.294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, care stabilește că în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecători. Procurorii pensionați până la adoptarea Legii nr.118 din 14 martie 2003, primeau pensiile potrivit prevederilor Legii nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Atât, Legea nr.294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, cât și cele anterioare (din 1992 și 2003) asigurau reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică, la o anumită vârstă - 50 ani (în cazul reclamantului 14 aprilie 2008), cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Reclamantul a solicitat prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a acțiunii, recunoașterea ca fiind ilegală decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. X-01/09 5991 din 19 iulie 2017; repunerea în dreptul lezat și

obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula și de a-i achita pensia pentru vechime în muncă, începând cu 1 ianuarie 2013, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală, cu recalcularea acesteia, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu și compensarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 63)

Prin hotărârea din 1 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de către Veaceslav Culaxiz împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la examinarea cererii prealabile, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului din procuratura Generală, ținând cont de majorarea salariului procurorului, a fost admisă integral. A fost recunoscut ca fiind neîntemeiat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. X-01/09.5991 din 19 iulie 2017. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze lui Veaceslav Culaxiz, recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală, ținând cont de majorarea salariului procurorului, începând cu 1 ianuarie 2013.

La 8 februarie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat apel împotriva hotărârii din 1 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 1 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău având la bază prevederile art. 14 alin. (1), 15 alin. (1), (2), 16 alin. (1), 17 alin. (1), lit. b) ale Legii contenciosului administrativ, art. 2, 9 lit. a) și 40 ale Legii sistemului public de pensii, art. 6 alin. (2), 14, 15 alin. (1) al Legii cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355 din 23 decembrie 2005 a evidențiat că, prima instanță corect a reținut că decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia lui Veaceslav Culaxiz este neîntemeiată, or, pensia ultimului a fost stabilită în baza Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură.

Astfel, Colegiul a conchis că, prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia lui Veaceslav Culaxiz, se încalcă un drept prevăzut de lege, drept dobândit de ultimul la momentul stabilirii pensiei și care nu poate fi restrâns pe viitor. Toate modificările operate ulterior în actele legislative care reglementează modul de calculare a pensiilor procurorilor au efect doar pentru persoanele (procurorii) care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp. Or, dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Prin urmare, se atestă că, conceptul de pensie constituie un drept patrimonial, iar diminuarea pensiei ar leza acest drept și ar echivala cu o expropriere.

Mai mult că, Colegiul a menționat că, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensie ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei.

La 10 iulie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Casa Națională de Asigurări Sociale a reiterat motivele de fapt și de drept invocat în cererea de apel.

Suplimentar, recurenta a subliniat că, începând cu 1 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46² din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Totodată, a remarcat că, conținutul articolului menționat supra, nu prevede faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

Mai mult, întru actualizarea mărimii pensiei, în corespundere cu art. 13 al Legii nr. 156-XIV, pensiile se indexează anual la 1 aprilie.

Finalmente, recurenta a considerat că, instanțele de judecată nu au aplicat prevederile art. 46 alin. (1) a Legii nr. 780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, care prevăd că actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.

Or, la moment o lege care să prevadă dreptul la recalcularea pensiei procurorilor nu este, deoarece a fost abrogată în anul 2011 și nu poate avea efect pe viitor, nu poate fi ultraactivă.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, emițând o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 22 mai 2018.

Recurenta a recepționat decizia instanței de apel la 30 mai 2018. (f.d. 125)

Astfel, recursul declarat la 10 iulie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii

sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva